

Mandag
KREDITTTirsdag
LEDELSEOnsdag
FINANSTorsdag
ØKONOMIFredag
STUDENTLørdag
FORSKNING

viktigst

■ VED GOD HELSE. Dagens helsestilbud i Norge er godt, men likevel ikke godt nok, skriver Bente Mikkelsen. Foto: Jim Niester

tilbud og flere pasienter med kreft og livsstilsykdommer. Denne utviklingen kan blant annet møtes med teknologiske og medisinske fremskritt som fører til at vi kan behandle flere. Men endringer må planlegges og gjennomføres i dag for å sikre et godt tilbud til de nye, store pasientgruppene som kommer om få år.

Det er viktig med bredt engasjement fra alle samfunnsgrupper når vi skal diskutere og planlegge endringer i helsevesenet. Men til syvende og sist må vi igjen stille oss spørsmålet:

Hva er best for pasientene? Særinteresser, prestisje og paripolitiske kjøpshester må vike slik at pasientenes behov blir det aller viktigste for utformingen av framtidens helse-tjenester. Vi må utvikle tjenesten slik at vi også i fremtiden kan gi behandling av høy kvalitet. Målet er å gi alle pasienter rett behandling på rett sted til rett tid. Verken mer eller mindre.

■ Bente Mikkelsen, administrerende direktør i Helse Sør-Øst RHF

■ ■ ■ Vil økt oljepris true konjunkturoppgangen?

Farlig dyr olje?

FORSKNING
VISER AT...
HILDE C.
BJØRNLAND

Oljeprisen har de siste dagene økt til 85 dollar fatet. Vil dette bremse en gryende internasjonal konjunkturoppgang?

For å besvare dette spørsmålet må man grave litt dypere i hvordan oljeprisen påvirker realøkonomien.

I en ny sitert studie fra 1983, viste professor James Hamilton ved Universitetet i California, San Diego, at bortsett fra resesjonen (nedgangsperioden) på begynnelsen av 1960-tallet, har alle resesjonene i USA siden annen verdenskrig tildels vært forårsaket av kraftige økninger i oljeprisen.

Studien er nå oppdatert med data til og med 2009, og ifølge Hamilton er det fortsatt bare nedgangsperioden på 1960-tallet som ikke kan relateres til økte oljepriser. Med andre ord, den kraftige veksten i oljeprisen gjennom 2007 og første halvdel av 2008 har også bidratt til den siste resesjonen i USA.

De fleste oljeprisøkningene har oppstått som en konsekvens av turo i oljeproduiserende land. Suez krisen i 1956, den arabisk-

isælske krig i 1974, revolusjonen i Iran i 1978, Iran-Irak krigen i 1980 og Gulfkrigen i 1990 var hendelser som sendte oljeprisen i været, med det til påfølgende fall i forbruk, produksjon og sysselsetting i oljeimporterende land.

Økningen i oljeprisen forut for finanskrisen skytes imidlertid ikke forstyrrelser på tilbudssiden, men i hovedsak økt etterspørsel etter olje. Hurtigvoksende asiatiske land som Kina og India, men også vestlige land som opplevde rekordlave renter, lav inflasjon og høy økonomisk vekst, økte oljeforbruket. Derfor kunne det lenge se ut som om oljeprisøkningene ikke ville få noen særlig negativ effekt på realøkonomien.

Ifølge Hamilton er det imidlertid ikke selve nivået på oljeprisen, men hvor fort denne endrer seg som er viktig. Når oljeprisen øker raskt, faller forbrukernes tillit og husholdningene og bedriftene utsetter investeringer. Dette gjelder uansett årsak til prisøkningen.

Oljeprisener nå på vei opp igjen, menden er fortsatt langt under nivået man så for to år siden.

Fleire studier har vist at når oljeprisen eskalerte gjennom 2007 og 2008, falt også etterspørselen kraftig globalt. Særlig tydelig var fallet i kjøp av nye biler, faktisk helt på lik linje med det man har sett i tidligere oljedrevne nedgangsperioder.

Oljeprisana lyser vanskelig-gjøres av at det ikke er et meka-

FORSKNINGEN

Hvem: James D. Hamilton, University of California, San Diego
Hva: «Oil and the Macroeconomy Since World War II.»

Hvor: Journal of Political Economy, April 1983.

Hvem: James D. Hamilton, University of California, San Diego

Hva: «Causes and Consequences of the Oil Shock of 2007-08»

Hvor: Brookings Papers on Economic Activity, Spring 2009.

nisk og symmetrisk forhold mellom hvordan økende og fallende oljepriser påvirker økonomisk aktivitet. Hamilton har vist at mens økte oljepriser reduserer etterspørselen, gir ikke lavere oljepriser tilsvarende vekstbidrag.

For å gi et enkelt eksempel: Når oljeprisen går opp, vil forbrukerne vente med å kjøpe ny bil, mens når oljeprisen går ned, løper man ikke nødvendigvis ut og kjøper seg enda en bil.

Oljeprisen er nå på vei opp igjen, men den er fortsatt langt under nivået man så for to år siden. Andelen av husholdningens utgifter som blir brukt på energi, er også under nivået som historisk har ført til negative konsumtilpasninger.

En gradvis økning i oljeprisen vil dermed ikke nødvendigvis strupe konjunkturoppgangen, men hjelpe oppgangen gjør den trolig heller ikke.

■ Hilde C. Bjørnland, professor ved Institutt for samfunnsøkonomi, Handelshøgskolen BI

Transportbedriftenes
Landsforening

Transportbedriftenes Landsforening er en kombinert arbeidsgiver- og bransjeforening for bedrifter innen kollektivtrafikk, turbilkjøring og godstransport. Vi ivaretar våre medlemmers felles interesser innen næringspolitikk, kompetanseutvikling og tariff- og arbeidsgiverspørsmål. Foreningens administrasjon har åtte ansatte. Transportbedriftenes Landsforening er tilsluttet NHO og har modeme lokaler i Næringslivets Hus på Majorstuen i Oslo.

EN LANDSFORENING I NHO

Transportsektoren står overfor omfattende og spennende endringer, og vi ønsker nå å styrke vår arbeidsgivervirksomhet ved å ansette:

Forhandler - advokat eller advokatfullmektig

Vår nye medarbeider skal primært bistå medlemmene i tariff- og arbeidsrettslige spørsmål, delta i forhandlinger, vedlikeholde og utvikle tariffavtaler og ha løpende kontakt med aktuelle arbeidstakerorganisasjoner. Det skal også arrangeres kurs for våre medlemsbedrifter, og noe utredningsarbeid kan være aktuelt.

Vi søker etter en faglig dyktig jurist med eller uten advokatbevilling. Rette vedkommende bør ha erfaring fra arbeids- og/eller tariffrett. Aktuelle

kandidater bør være utadvendte, fleksible, strukturerte og ha en viss tallforståelse. Gode samarbeidsevner vil bli tillagt vekt. Stillingen medfører en viss reisevirksomhet.

Søknad sendes til ti@transport.no innen 3. mai.

Eventuelle spørsmål kan rettes til advokat Johannes Straume på telefon 95 01 45 30 eller administrerende direktør Jon H. Stordrange på telefon 41 50 67 70.